

Vlaams Ministerie
 van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
 Hendrik Consciencegebouw
 Koning Albert II-laan 15
 1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
 www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Basisschool van het Gemeenschapsonderwijs - DE LETTERZEE te Koksijde

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	2279
	Instelling	Basisschool van het Gemeenschapsonderwijs - DE LETTERZEE Bernard BERTELOOT
directeur		
adres		Albert Fastenaekelslaan 24 - 8670 KOKSIJDE
telefoon		058-51.17.44
fax		058-52.38.70
e-mail		bs.deletterzee@g-o.be
website/URL		www.letterzee.be
	Bestuur van de instelling	114066 - Scholengroep 28 Westhoek te DIKSMUIDE
adres		Kaaskerkestraat 22_2 - 8600 DIKSMUIDE
	Scholengemeenschap	119826 - Westhoek 28 te DIKSMUIDE
adres		Kaaskerkestraat 22 2 - 8600 DIKSMUIDE
	CLB	114504 - CLB vh GO Westhoek te VEURNE
adres		Smissestraat 10 - 8630 VEURNE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	27/02/2012, 28/02/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	28/02/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	09/03/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Hendrik D'Hulster
	Teamleden	Geert Alleman

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	8
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus.....	8
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
3.3 Lager onderwijs: Nederlands	10
3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	11
3.5 Lager onderwijs: leren leren	12
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	13
4.1 Begeleiding	13
4.2 Evaluatie	14
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	16
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	17
6.1 Wat doet de school goed?	17
6.2 Wat kan de school verbeteren?	18
6.3 Wat moet de school verbeteren?	18
7. ADVIES.....	19

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Deze kleine school van het gemeenschapsonderwijs ligt in een rustige buurt van Koksijde. Op korte afstand liggen grotere scholen van andere onderwijsnetten. Het schoolgebouw is verzorgd en kindvriendelijk opgesmukt. De klaslokalen zijn ruim. Tot het einde van dit schooljaar zijn er in hetzelfde gebouw leerlingen van een eerste graad algemeen vormend secundair onderwijs. Het kleine leerlingenaantal (ongeveer 80 kinderen) is de laatste schooljaren stabiel. Ongeveer 40 % van hen voldoet aan de kenmerken van een doelgroepleerling van het gelijke onderwijskansenbeleid. Sommigen zijn overgekomen van een andere school. Bijna alle leerlingen behalen het getuigschrift basisonderwijs en de meesten gaan over naar het secundair onderwijs op dezelfde campus.

Vanaf 1 september 2003 levert het team inspanningen om het onderwijs aan te bieden volgens de principes van een 'leefschool'. Volgens hen zijn ze daar in geslaagd. De meeste teamleden volgen nu een grondige driejaarlijks cursus om zich verder te bekwamen in deze onderwijsmethode. Het effect daarvan is dat er nog meer gelijkgerichtheid is in de visie op onderwijs en in de manier van onderwijzen. De directeur begeleidt de leerkrachten in hun zoektocht naar passende werkvormen. Hij helpt hen concreet in de klas. Enkele in het oog springende kenmerken van deze onderwijsvorm zijn de grote inbreng van de kinderen in hetgeen ze leren en de kansen tot zelfstandig werken.

De inspectie onderzocht of de school voor Nederlands en wereldoriëntatie voldoet aan de overheidsverwachtingen voor het kleuteronderwijs. Het antwoord is voor beide leergebieden positief. Het onderzoek toonde aan dat alle domeinen van Nederlands en wereldoriëntatie voldoende aan bod komen in het kleuteronderwijs. De teamleden streven er de ontwikkelingsdoelen in voldoende mate na. Heel opmerkelijk is het gebruik van de beeldtaal. Dat biedt de kleuters vele spreekkansen en het is ondersteunend voor de leesinitiatie. Binnen wereldoriëntatie worden er veel beelden gebruikt in de aanbreng en bij het oefenen van tijdsbegrippen. Door het gebruik van 'vrije teksten' leren kleuters de mogelijkheden van schrijven in de communicatie met anderen. Meer afspraken in verband met streefwoordschat en begrippen kunnen het onderwijs nog verbeteren. De onderwerpen die de kinderen behandelen tijdens de projectwerking sluiten heel sterk aan bij de leefwereld van de kleuters. De teamleden gaan wanneer het mogelijk is met de kleuters naar buiten om de werkelijkheid nog beter te verkennen. Er gaan veel inspanningen naar het leren omgaan met elkaar. Een aandachtspunt voor het kleuteronderwijs is dat de teamleden duidelijker kunnen zijn over wat ze bij het begin van elke activiteit precies willen ontwikkelen.

In de lagere school zijn de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie onderzocht. Er werd nagegaan of er voldoende inspanningen zijn om de eindtermen leren leren na te streven. De teamleden gebruiken over de hele school eenzelfde onderwijsmethode voor Nederlands. Ze kunnen aantonen dat alle domeinen in voldoende mate aan bod komen. De geleidelijke aanbreng en opbouw van de leerinhouden is verzekerd. De leerkrachten evalueren met een combinatie van eigen en methodetoetsen. Het spreekonderwijs en de kansen tot creatief schrijven zijn goede praktijkvoorbeelden. Onder andere op basis van deze vaststellingen oordeelt de inspectie dat het onderwijs voor Nederlands voldoet.

Dat is niet zo voor wereldoriëntatie. Hiervoor kan de school niet aantonen dat alle leerplandoelen in voldoende mate worden aangeboden en gerealiseerd. De school kan nog geen passend antwoord vinden op volgend probleem. De schoolvisie geeft aan dat het de kinderen zijn die bijna hoofdzakelijk bepalen wat ze willen leren. Daarmee wil het team tegemoet komen aan het principe van het onderwijs dat moet aansluiten bij de leefwereld van de kinderen. Daartegenover staat dat de overheid verwacht dat de school vastgelegde eindtermen realiseert. Uit het inspectieonderzoek blijkt dat er heel wat leerplandoelen zijn die niet in het onderwijsaanbod aan bod komen. De geleidelijke groei

van leerinhouden en vaardigheden is ook niet verzekerd. Sommige domeinen komen in bepaalde klasgroepen nauwelijks voor. Dat geldt zeker voor de leerplandoelen van techniek. De evaluatievormen zijn ook te eenzijdig en te weinig gericht op de leerplandoelen. De inspectie spreekt op basis van de vaststellingen een tekort uit voor wereldoriëntatie.

De inspanningen om de eindtermen leren leren na te streven zijn zeer goed. Dat komt onder andere door het gebruik van werk- en groepeeringsvormen die specifiek zijn voor de schoolvisie. Er gaat veel aandacht naar zelfstandig of in groep werken en plannen. De kinderen maken veel gebruik van verschillende informatiebronnen.

De inspectie onderzocht de kwaliteit van de leerbegeleiding en de rapportering. Het zorgteam dat bestaat uit de zorgleerkracht en de directie sturen het beleid van de leerbegeleiding. De leerkrachten uit beide niveaus kennen de beginsituatie van de kinderen en volgen hun ontwikkelingen en vorderingen goed op. Het leerlingenvolgsysteem ondersteunt hen daar in. Het team is zorggevoelig. Allen bieden spontaan hulp als een moeilijkheid zich voordoet. De leerkrachten staan in voor een remediëring van korte termijndoelen. In het lager onderwijs komt tempodifferentiatie veel voor.

Er is veel overleg over kinderen met extra noden. Op basis van verder onderzoek wordt er meestal voor die kinderen een hulplan opgemaakt. Sommigen onder hen kunnen een beroep doen op aangepaste hulpmiddelen. De extrahulp van de zorgleerkracht is enkel toegespitst op de lagere schoolkinderen en gaat nu vooral door in de klas. Hier kunnen nog duidelijkere afspraken komen. Deze extrahulp dient vooral om het afgesproken plan uit te voeren en mag niet beschouwd worden als een ondersteuning in de klaswerking. De school heeft geen GOK-plan opgemaakt volgens de voorschriften en verwachtingen van de overheid. Dat is een ernstige inbreuk op de regelgeving.

De rapportering van de leerlingenvorderingen verloopt gestructureerd. Het team spant zich in om het rapport in overeenstemming te brengen met hun visie op onderwijs en leren. Het resultaat is een combinatie van een score met een beschrijvende beoordeling. Dat laatste kan nog verfijnd worden. Alle leergebieden en domeinen worden beoordeeld. De rapportering over leren leren en sociale vorming is kwaliteitsvol. Er is nog een werkpunt voor de rapportering van de ICT-vaardigheden.

Het dynamische schoolbeleid neemt vele initiatieven om in samenwerking met het team een onderwijsalternatief in de streek aan te bieden. Er is een wederzijdse waardering voor elkaars inspanningen. De reflectie op schoolresultaten en andere onderzoeken kan de kwaliteit van het beleid nog verhogen. De inspectie gelooft dat de aanwezige werkkraft en gedrevenheid voldoende waarborgen bieden om het tekort voor wereldoriëntatie weg te werken. Dat zal gecontroleerd worden na 1 februari 2015. Het tekort over de regelgeving zal aan de onderwijsadministratie worden overgemaakt.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

wereldoriëntatie

Lager onderwijs

Nederlands

wereldoriëntatie

leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De leerkrachten kennen de beginsituatie van de taalvaardigheid van de kleuters door de vele contacten met de ouders en de onderlinge formele en informele informatiedoorstroming.
- Het team integreert het taalonderwijs in de methodiek van 'projecten'.
- De doelgerichtheid van het onderwijs is een aandachtspunt. Hoewel de teamleden akkoord gaan dat het onderwijs een ontwikkelingsverhoging moet nastreven, zijn er bij aanvang van het onderwijstraject weinig sporen van een doelgerichte en bewuste planning. Bij de uitwerking van de projecten wordt er wel gepeild naar de interesses van de kinderen, maar worden er geen leerplandoelen geselecteerd die intentioneel door de projectwerking kunnen worden nagestreefd. Zelfs bij de dagelijkse activiteiten zijn er geen verwijzingen naar korte termijndoelen waaruit blijkt welke basiscompetenties de leerkracht met de activiteit beoogt of nastreeft. Het bewustzijn dat elke vorm van onderwijs een proces van ontwikkelingsgroei dient na te streven, is niet terug te vinden in een of andere vorm van planning.
- Nadat het project is afgewerkt noteren de teamleden op een lijst met leerplandoelen welke doelen werden nagestreefd. Er is een lijst voor de jongste kleuters en een lijst voor de oudste kleuters. Zo willen ze zicht krijgen op de totaliteit van het

onderwijsaanbod. Het is niet duidelijk of dit overzicht invloed heeft op de verdere planning van het onderwijs. De analyse van de documenten toont wel aan dat alle domeinen van het leergebied effectief aan bod komen.

- De kleuters krijgen veel kansen om de inhoud van de projecten mee vorm te geven. Met geëigende methodieken mogen ze aangeven wat ze willen weten, kennen, kunnen en doen en hoe ze willen zijn. De antwoorden op die vragen bepalen de projectinhoud. Vooral bij de oudste kleuters is er ook een inbreng van de leerkracht met activiteiten voor de ontwikkeling van de instrumentele vaardigheden lezen en schrijven en van wiskundige initiatie.
- Er is een grote variatie aan activiteiten die de taalontwikkeling stimuleren. Het spreekonderwijs is functioneel onder andere dankzij de gestructureerde kringgesprekken en de talrijke spreekactiviteiten.
- De ontwikkeling van de beeldtaal, het symboolbewustzijn en de leesinitiatie is kwaliteitsvol door de methodiek van fiches met foto's van voorbije activiteiten. Kinderen 'lezen' de gebundelde dagboeken en het biedt kansen tot spontaan spreekonderwijs. Er is een opmerkelijke aandacht voor het visualiseren van afspraken, taken en stappenplannen.
- Een ander voorbeeld van goede praktijk is de methodiek van de vrije teksten. Het stimuleert de schrijfcreativiteit en ontwikkelt de communicatieve kracht van het schrijven. Elk kind 'schrijft' een boek dat hen vergezelt tijdens de hele schoolloopbaan.
- Bij de uitwerking van de projecten is er geen streefwoordschat vooraf bepaald. Er zijn ook geen afspraken over het gebruik van begrippen over de leeftijdsgroepen heen.
- De klasgroepen hebben kinderen van verschillende leeftijden en ontwikkelingsniveau. De differentiatie is vooral terug te vinden tijdens verwerkingsopdrachten. Doelgerichte en planmatige differentiatie die aansluit bij de verschillende ontwikkelingsniveaus kan intenser.
- De inrichting van de hoeken en het aanbod van materiaal is ontwikkelingsgericht. Het biedt de kleuters kansen tot spontaan taalgebruik. Er is voldoende didactisch materiaal aanwezig om de taalontwikkeling te stimuleren. Er is een breed aanbod van boeken en de kinderen bezoeken regelmatig de gemeentelijke bibliotheek.
- De kleuterleerkrachten noteren vooral productgerichte observaties. Er is geen afspraak over te observeren items van de taalontwikkeling per kleuter. Voor kleuters die ernstige taalontwikkelingsproblemen vertonen is er wel een meer gedetailleerd observatie-instrument.
- De zorggevoeligheid van de teamleden brengt met zich mee dat er een spontane hulpverlening is aan kinderen met ontwikkelingsachterstanden. De remediëring van kleine taalachterstanden heeft plaats tijdens het normale klasgebeuren. Er is veelvuldig overleg over kinderen met meer ernstige taalontwikkelingsproblemen. Er zijn op dit ogenblik geen zorgen om die hulp aan de kleuters te ondersteunen.
- De inspanning om in aanwezigheid van de kinderen steeds een verzorgde standaardtaal te gebruiken, is een aandachtspunt.

3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelen wereldoriëntatie worden zowel door de 'projectwerking' nagestreefd als tijdens andere dagelijkse weerkerende activiteiten.
- Het aandachtspunt over de doelgerichtheid van het onderwijs en de wijze waarop de projecten tot stand komen, zijn beschreven in het leergebied Nederlands.
- De teamleden duiden bij het afsluiten van het project de leerplandoelen die effectief zijn nagestreefd op een lijst aan. Het overzicht toont aan dat alle domeinen van het leergebied aan bod komen.

- Tijdens de projectwerking gaat er veel aandacht naar het verkennen van de werkelijkheid. Daarvoor gaan kleuters vaak op uitstap en worden de hoeken verrijkt met materiaal dat aansluit bij het projectonderwerp. De kansen tot spontaan en incidenteel leren vanuit een veelzijdig en rijk werkelijkheidsnabij klasmilieu zijn ruim.
- Door de grote inbreng van de kleuters in het bepalen van de onderwerpen en activiteiten is hun betrokkenheid groot en sluit het onderwijs aan bij hun leef- en belevingswereld.
- Er is voldoende ontwikkelingsmateriaal in de klassen aanwezig om de leerplandoelen techniek na te streven. Het gebruik van stappenplannen om technische systemen te construeren is goed ingeburgerd.
- Door de bijzondere aandacht voor de relationele en sociale vorming is de gerichtheid op de doelen van de domeinen mens en maatschappij groot.
- De inspanningen om de ontwikkelingsdoelen van het domein tijd na te streven, verdienen een bijzondere vermelding. De aanwezige kalenders in de klas, de stappenplannen, de dagfiches met foto's, de activiteitenoverzichten ... zijn goede praktijkvoorbeelden om het tijdsbesef, de tijdmeting en het plannen van de tijd te ontwikkelen.
- Er zijn weinig gegevens die aantonen dat de teamleden de ontwikkeling van aspecten van wereldoriëntatie opvolgen. Dat komt onder andere doordat er geen gegradeerde begrippenlijsten zijn met afspraken per leeftijdsgroep.

3.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De school nam vorig schooljaar voor de eerste keer deel aan externe proeven einde basisonderwijs van een andere onderwijskoepel. Het team oordeelde dat de resultaten min of meer bevredigend waren en dat er geen noodzaak is om specifieke acties op te zetten om het onderwijs voor Nederlands bij te sturen.
- De leerlingen ontvangen wekelijks een 'pakket' met een opgave van opdrachten die ze ofwel zelfstandig ofwel in groep moeten maken. Leerinhouden die een leerkrachteninstructie vereisen zijn met een symbool op het takenblad aangeduid. Kenmerken van deze methodische aanpak zijn de kansen voor zelfstandig werk, zelfcorrectie en de mogelijkheid om een eigen planning te volgen.
- De pakketten zijn samengesteld met taken uit een onderwijsleerpakket. Vanaf het tweede leerjaar is dit voor alle leeftijdsgroepen identiek. De teamleden volgen enigszins de opeenvolging van lessen uit het onderwijsleerpakket. Daardoor is er voldoende gradatie in de opbouw van de leerinhouden en continuïteit over de leerjaren heen.
- Alle teamleden duiden op een lijst met leerplandoelen per graad aan wanneer een leerplandoel aan bod komt. Dat doen ze voor alle domeinen van het leergebied. Daarmee willen ze aantonen dat hun onderwijsleeraanbod in overeenstemming is met het leerplan.
- De analyse van het onderwijsaanbod toont aan dat alle domeinen evenwichtig aan bod komen. De bijzondere aandacht voor het domein spreken valt op. De doelgerichtheid van het spreekonderwijs komt onder andere tot uiting tijdens de talrijke kringgesprekken. Die verlopen zeer gestructureerd met veel aandacht voor gespreksregels en luisterattitudes. Het hele onderwijsgebeuren biedt immers veelvuldige kansen tot interactie.
- Een andere opvallende methodiek is die van 'de vrije teksten'. Kinderen worden sterk gestimuleerd om schriftelijk te communiceren en tot het beleven van schrijfcreativiteit. Elk kind heeft een portfolio met teksten die de leerling tijdens zijn hele schoolloopbaan

verzamelt. Leerkrachten gebruiken deze teksten om leerinhouden vanuit een levensechte context aan te brengen.

- De teamleden spannen zich in om leerinhouden van Nederlands te integreren in de projecten.
- De leerkrachten volgen de vorderingen voor Nederlands goed op door onder andere de dagelijkse observaties en het nazicht van het schriftelijk leerlingenwerk. De methode-eigen toetsen na een leerstofgeheel bieden hen bijkomende informatie.
- Er is bij allen een reflex om kinderen met leermoeilijkheden te begeleiden. De leerkrachten voorzien ook remediërende opdrachten. Dat kan ofwel spontaan tijdens de hulp aan kinderen of meer gepland na een toets. Die remediërende taken worden ofwel aan de volledige groep aangeboden of kunnen ook individueel zijn. Deze hulpverlening spitst zich vooral toe op korte termijndoelen. Sommige teamleden gebruiken daarvoor de remediërende materialen van het onderwijsleerpakket.
- Door de methodiek van 'het pakkettenwerk' is er veel tempodifferentiatie. De leerkrachten gebruiken de mogelijkheden van een combinatieklas om sommige kinderen leerinhouden te laten volgen van een lager niveau. Leerlingen met meer ernstige leermoeilijkheden kunnen de lessen Nederlands volgen in een lagere klas.
- De evaluatie voor de rapportering naar de ouders is gebaseerd op een combinatie van eigen en methodegebonden toetsen. De criteria voor de evaluatie van spreken en luisteren zijn niet altijd duidelijk of doelgericht.
- Tijdens de laatste schooljaren zijn er geen specifieke beleidsinitiatieven geweest om het onderwijs voor Nederlands te ondersteunen. Zelfs voor de nieuwe eindtermen taalbeschouwing was er geen vorming gepland.

3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Motivering

- De school nam vorig schooljaar voor de eerste keer deel aan externe proeven einde basisonderwijs van een andere onderwijskoepel. Na analyse van de resultaten oordeelde het team dat er geen urgentie is om het onderwijs voor dat leergebied bij te sturen.
- Het team wil de leerplandoelen van wereldoriëntatie realiseren met 'projectwerking'. Dat is een specifieke methodiek die aansluit bij enkele basisprincipes van het schooleigen pedagogisch project. In de projectwerking worden doelen van wereldoriëntatie en muzische vorming in samenhang nagestreefd. Het typische van de aanpak ligt in de grote inbreng die de kinderen per klasgroep hebben in de keuze van het projectonderwerp, de leerinhouden en activiteiten. Die worden door de kinderen vastgelegd tijdens een overleg dat de principes van democratische besluitvorming hanteert.
- Bij de aanvang en de concrete invulling van het project focust de leerkracht niet onmiddellijk op de mogelijke leerplandoelen die daarin kunnen gerealiseerd worden. De leerkrachten noteren na het afsluiten van een project of later op een lijst met leerplandoelen een datum of een projectnummer bij een doel dat tijdens het project aan bod kwam. Daarbij wordt niet aangegeven of het volledig leerplandoel of aspecten er van werden nagestreefd. Bij enkelen kan er een groter besef dat het niet volstaat om een doel eenmaal aan te stippen om het als voldoende nagestreefd te beschouwen.
- Uit de analyse van de aanstippingslijsten van vorig schooljaar en dit schooljaar blijkt dat in alle klassen er een betekenisvolle hoeveelheid van leerplandoelen zijn die niet of nauwelijks worden nagestreefd. Dat geldt voor alle domeinen van het leergebied. Telkens zijn er clusters van leerplandoelen die niet of te weinig zijn aangeboden. Uit de gesprekken blijkt dat er geen zekerheid is dat de vastgestelde hiaten in de komende projecten bewust zullen worden weggewerkt. Sommige leerkrachten zijn van oordeel

dat als de kinderen geen onderwerpen aanbrengen die daaraan gelinkt zijn, die leerplandoelen dan ook niet moeten worden gepland.

- Het is opvallend dat in alle groepen er zeer weinig tot zelfs geen leerplandoelen van het domein 'techniek' zijn aangeduid op de overzichtlijsten.
- Er is op schoolniveau nog te weinig bewuste aandacht voor de verticale samenhang en de geleidelijke ontwikkelingsgroei van de leerplandoelen. Soms komen in een klasgroep doelen aan bod van een bepaald subdomein, waarna in een volgende klasgroep de doelen die daarop volgen niet verder worden uitgewerkt. Dat is vooral zo voor die doelen die een meer cursorische benadering vragen. Dat geldt bij voorbeeld voor alle doelen die de eindtermen in verband met historische tijd onderbouwen of voor kaartvaardigheid en kaartkennis.
- Er zijn waardevolle inspanningen om leerinhouden van andere leergebieden te betrekken in het project, waardoor er veelal horizontale samenhang is met muzische vorming, Nederlands wiskunde, ICT, leren leren en sociale vaardigheden.
- De onderwijstijd op weekbasis voor de projectwerking is meestal nipt voldoende volgens de richtlijnen van de onderwijskoepel.
- Tijdens de uitwerking van het project is er een grote variatie aan werk- en groeperingsvormen. Kinderen worden aangezet om zelfstandig of in groep leerinhouden te verwerven en te verwerken. Leerkrachten en leerlingen brengen een veelheid van materialen aan.
- Door de inbreng van de kinderen in de keuze van de projecten sluiten de leerinhouden sterk aan bij de leefwereld van de kinderen. Wanneer het enigszins mogelijk is gaan de kinderen de werkelijkheid verkennen tijdens leeruitstappen of worden er experts in de klas uitgenodigd. Vele projecten eindigen met een concrete actie.
- De evaluaties zijn beperkt en te weinig afgestemd op de nagestreefde doelen. De analyse toont aan dat vooral feitenkennis wordt geëvalueerd van hoofdzakelijk aangebrachte leerinhouden. Daardoor zijn er weinig evaluaties van leerplandoelen die inzichten, vaardigheden en attitudes beogen.
- Er zijn in de laatste schooljaren geen specifieke vormingen op schoolniveau voor dit leergebied aangeboden. Zelfs voor de implementatie van de nieuwe eindtermen natuur en techniek was er geen vormingsmoment.

3.5 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet

Motivering

- De school voldoet aan de maatschappelijke verplichting om de eindtermen leren leren planmatig na te streven. Daarvoor laten ze zich inspireren door een schooleigen planningsdocument.
- Deze werkbundel bevat voor elke eindterm een opsomming van activiteiten en werkvormen. Ze zijn verdeeld per leeftijdsgroep, waardoor de noodzakelijke graduele groei aanwezig is en er continuïteit is in de aanpak.
- De afspraken worden effectief toegepast. De methodieken, werk- en groeperingsvormen die eigen zijn aan het pedagogisch project van een leefschool sluiten aan bij de visie van de eindtermen leren leren.
- De nadruk in de onderwijsaanpak ligt op het stimuleren van zelfstandig of in groep verwerven en verwerken van leerinhouden. Leerlingen worden heel veel aangezet om hun taken zelfstandig te plannen en te organiseren en om hun eigen leerproces te controleren.
- Het gebruik van informatiebronnen is goed ingeburgerd.
- Het is positief dat er met de kinderen vaak gereflecteerd wordt over de leeraanpak en hun attitude ten opzichte van het eigen leerproces.

- De inspanning om de eindtermen leren leren na te streven gebeurt in alle leergebieden en komt daardoor voldoende geïntegreerd aan bod.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- Er is een recent zorgplan dat aantoont dat het team er zich van bewust is dat ongeveer 40 % van de kinderen beantwoorden aan de indicatoren van het gelijke kansenonderwijs en dat er een relatief aandeel neveninstromers zijn. Uit de documentenanalyse blijkt dat tijdens de laatste vijf schooljaren alle schoolverlaters het getuigschrift basisonderwijs hebben gekregen. Bijna allen zetten hun schoolloopbaan verder in het algemeen vormend secundair onderwijs.
- Door de combinatie van de door de overheid toegekende zorg- en GOK-lestijden is er een zorgleerkracht aangesteld voor 23 lestijden. Zij werkt vooral op school- en kindniveau.
- De school beschikt over 10 lestijden GOK. Er is geen GOK-plan aanwezig. De overheidsverwachtingen in verband met een beginsituatieanalyse, de themakeuze en het vooropstellen van doelen en acties zijn niet nageleefd. Dat is een inbreuk tegen de regelgeving.
- De teamleden kennen de beginsituatie van de kinderen door de vele formele en informele gesprekken en door de informatie uit het leerlingenvolgsysteem. Het beeld van de ontwikkeling en vorderingen van de kinderen wordt aangevuld met de observaties tijdens de klaswerking, de productgerichte observaties in het kleuteronderwijs, het schriftelijk leerlingenwerk van de lagere schoolkinderen en de gegevens uit de toetsen.
- Er is een nieuw kindvolgsysteem ingevoerd. De cognitieve ontwikkeling van de kleuters en de lagere schoolkinderen wordt voor elk leerdomein van Nederlands en wiskunde aangeduid op een schaal met drie scores. Voor de kleuterleerkrachten zijn er geen aanduidingen welke observaties er aan de basis dienen te liggen vooraleer een uitspraak te doen. De cesuur per score is vooraf niet bepaald. De lagere schoolleerkrachten vullen die scores in na een rapporteringsperiode.
- De klasleerkrachten van beide niveaus staan in voor de remediëring van korte termijn doelen. Na observaties of vaststellingen in het leerlingenwerk bieden de leerkrachten spontaan hulp. Dat is onder andere door extra begeleiding tijdens een verwerkingstaak of door het aanbieden van remediërende opdrachten. De materialen die de onderwijsleerpakketten aanreiken kunnen daarvoor nog intenser worden aangewend. Sommige leerkrachten van de lagere afdeling werken kinderen bij over de middag of voor de aanvang van de schooltijd.
- Wanneer de teamleden tot de conclusie komen dat er extra begeleiding of overleg nodig is, kunnen zij dit via een afgesproken procedure aan de zorgleerkracht melden. Enkele leerkrachten zijn terughoudend in het nemen van deze stap. De omschrijving van het probleem in de aanmeldingsfiche is soms weinig concreet. Na de rapportering in het leerlingenvolgsysteem analyseert de zorgleerkracht de gegevens. Ze neemt ook

diagnostische testen van het leerlingenvolgsysteem af om het leerprobleem meer gedetailleerd te onderzoeken.

- Er gaan meerdere overlegmomenten door om de ontwikkeling en vorderingen van de kinderen te bespreken. Tijdens een kernteamvergadering worden alle kinderen van de klasgroep besproken. Op het MDO worden de kinderen besproken die extra hulp nodig hebben. Tijdens dat overleg is de CLB-medewerker aanwezig. De school is zeer positief over de samenwerking met deze instantie.
- De zorgleerkracht maakt voor sommige kinderen een handelingsplan op. De meeste behandelen sociaal-emotionele problemen. Voor enkele kinderen is er ook een stappenplan met interventies op cognitief vlak. De rol die de klastitularis kan spelen in de uitvoering van die planmatige aanpak is niet voor iedereen duidelijk.
- De hulpverlening door de zorgleerkracht aan kinderen met extra noden gaat vanaf dit schooljaar vooral door in de klasgroep. Voor het kleuteronderwijs zijn er geen uren voor hulpverlening in de opdracht van de zorgleerkracht. Zij begeleidt dan vooral de lagere schoolleerlingen tijdens het pakkettenwerk. Het is twijfelachtig of er dan voldoende gewerkt wordt met remediëringstechnieken afgestemd op het specifieke leerprobleem. Die hulp wordt soms aanzien als een extra leerkracht in de klaswerking. Voor enkele kinderen is er wel een individuele hulpverlening in het zorglokaal.
- Een leerling heeft een aparte leerlijn voor Nederlands. Zij volgt de lessen in een klasgroep van een lager niveau.
- Er gaat wekelijks niveaulezen door in heterogene groepjes. De groepen zijn gevormd na een genormeerde test voor technisch lezen. De analyse van de testresultaten toont aan dat sommige kinderen niet het verwachte niveau behalen volgens hun leeftijd. Een specifieke en meer doelgerichte leestraining is er niet.
- Er zijn compenserende hulpverleningsinitiatieven voor kinderen met dyslexie. De school maakt gebruik van specifieke software om hen te ondersteunen.
- Meerdere kinderen krijgen extra zorg door buitenschoolse hulpverleners. De school neemt initiatieven om te overleggen met de paramedici en om de zorg op elkaar af te stemmen. Er is een goede samenwerking met de GON-leerkracht.
- De reflectie over de effectiviteit van de zorgwerking gebeurt hoofdzakelijk in het overleg tussen de directie en de zorgleerkracht.
- De zorgleerkracht heeft de ambitie om zich verder te bekwamen in het zorgbeleid. Daarvoor heeft zij al enkele vormingen gevolgd en neemt ze ook wat specifieke lectuur door. De zorgcoördinatoren van de scholengemeenschap komen enkele malen per schooljaar samen om elkaar te informeren.

Inbreuken tegen de regelgeving

- De school heeft geen GOK-actieplan. Dat is in strijd met de bepalingen in de omzendbrief 'het gelijke onderwijskansenbeleid voor het basisonderwijs' (BaO/2006/01).

4.2 Evaluatie

4.2.1 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid.

Motivering

- Het team ontwikkelde een schooleigen visie op rapporteren die in overeenstemming is met de principes van het pedagogisch project. Het rapport wil een breed beeld schetsen van de vorderingen van kinderen voor meerdere ontwikkelingsaspecten.
- De interne rapportering gebeurt door het doorgeven van de kinddossiers en tijdens formeel en informeel overleg.
- De rapportering van de kleuterontwikkeling aan de ouders vindt vooral plaats tijdens informele contacten. Het heen-en-weer schrift biedt informatie over de projectinhoud en activiteiten. Na de afname van schoolrijpheidstesten bij de oudste kleuters is er een oudercontact voorzien.
- De kinderen van de lagere school krijgen vier keer per jaar een rapport. De ouders ontvangen informatie over de vorderingen in alle leergebieden en de leergebiedoverschrijdende thema's leren leren en sociale vaardigheden. Er is geen rapportering over ICT. Er is een gedetailleerde rapportering per leerdomein voor Nederlands en wiskunde. Voor de andere leergebieden is de beoordeling meer algemeen. Het rapport besluit met een algemene appreciatie en een opsomming van items die de leerkrachten op het oudercontact wensen te bespreken.
- De teamleden beoordelen de vorderingen op een lijnschaal met vier scores. Dat wordt aangevuld met een persoonlijke commentaar. Er zijn kwaliteitsverschillen op te merken in die beoordelende rubriek. Sommigen leraren schrijven uitvoerige beoordelingen. Bij anderen is dat summier en wordt er vooral geschreven waar de kinderen nog falen. Voor enkele leergebieden bestaat de commentaar uitsluitend uit een opgave van de aangeboden activiteiten of doelen.
- De rapportering van de sociale vorming is zeer uitgebreid. De beoordelingen voor leren leren zijn vaak gerelateerd aan de eindtermen.
- Tijdens het maandelijks forum stelt elke leefgroep aan de hele school voor wat ze tijdens de projectwerking leerden. De ouders zijn daarvoor ook uitgenodigd.
- De rapportering naar externe partners gebeurt hoofdzakelijk door mondeling overleg.
- De rapporteringspraktijk is een vaak terugkerend onderwerp tijdens het teamoverleg. Er zijn geen aanduidingen dat er in de toekomst bijsturingen zullen plaatsvinden.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Het team staat achter de visie van de school op onderwijs en leren. De school wil zich uitdrukkelijk profileren als 'een leefschool'. Ze beseffen dat studie en nascholing noodzakelijk zijn om de principes te verkennen en om die te kunnen toepassen in de schoolorganisatie en klaspraktijk. Bijna alle teamleden volgen nu daarvoor een driejaarlijkse opleiding over methodeonderwijs. Daardoor groeit de gezamenlijke doelgerichtheid en gelijkheid in handelen.
- Het schoolbeleid ondersteunt de leraren in hun zoektocht om hun onderwijs aan te passen aan het pedagogisch project. De directeur reflecteert veelvuldig met het team of de gekozen opties kwaliteitsvol zijn en beantwoorden aan de visie van een leefschool. Hij neemt vaak zelf initiatief om bepaalde methodieken aan te passen. Hij begeleidt de leraren op de klassenvloer bij de introductie van werk- en groeperingsvormen of in het klasmanagement. Om zijn leiderschap goed te kunnen uitvoeren is hij met GECO-uren vrijgesteld van zijn onderwijsopdracht.
- De leraren worden betrokken bij het hele schoolbeleid. Naast de vele informele momenten gaan er bijna wekelijks teamvergaderingen door.
- Het team evalueert vaak onderwijskundige en organisatorische aspecten van de schoolwerking. Die leiden dan tot eventuele bijsturingen. Vorig schooljaar werden externe proeven van een andere onderwijskoepel voor de schoolverlaters afgenomen. Er zijn in de voorbije schooljaren eveneens meerdere tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd bij verschillende partners. De reflecties op die onderzoeken waren gering.
- De school heeft geen GOK-plan en onderneemt geen acties om de effectiviteit van de toegekende GOK-uren te onderzoeken.
- De inspectie ging in het kader van een beleidsonderzoek tijdens de schooldoorlichting na of de school een talenbeleid voert en wat de effecten daarvan zijn. De school voert geen nadrukkelijk talenbeleid. De leraren hebben wel zicht op de taalvaardigheid van de kinderen. Het spreek- en schrijfonderwijs is kwaliteitsvol. Het taalgebruik van sommige leraren kan verzorgder.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren worden in het lager onderwijs planmatig en effectief in verschillende leergebieden nagestreefd.
- Het gebruik van de beeldtaal in het kleuteronderwijs.
- De samenhang van leerinhouden uit verschillende leergebieden.
- De variatie aan werk- en groeperingsvormen en de inrichting van de klassen in beide niveaus.
- De inspanningen om met de leerinhouden aan te sluiten bij de leef- en belevingswereld van de kinderen.
- Het spreek- en creatief schrijfonderwijs zijn voorbeelden van goede praktijk.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De kennis van de beginsituatie van de kinderen.
- De spontane zorggevoeligheid en inspanningen om te remediëren op korte termijn doelen.
- De aanzet om de hulp aan kinderen met extra noden planmatig uit te tekenen.
- Het veelvuldig overleg over de kinderen.
- De inspanning om de rapportering af te stemmen op de visie op onderwijzen en leren van het pedagogisch project.
- De rapportering over de sociale vorming en leren leren.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De intensieve nascholing van het team over de visie op onderwijs en leren van het pedagogisch project die tot meer gezamenlijke doelgerichtheid leidt.
- De ondersteuning en coaching van de teamleden op de klassenvloer in de concretisering van het pedagogisch project.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De weinig geëxpliciteerde doelgerichtheid van het kleuteronderwijs.
- De afspraken over streefwoordenschat en begrippen in de projectwerking van het kleuteronderwijs.
- Het gebruik van een verzorgde standaardtaal in alle omstandigheden in het kleuteronderwijs.
- De criteria voor de evaluatie van het spreek- en luisteronderwijs in de lagere afdeling.
- De verticale samenhang in het leergebied wereldoriëntatie.
- De evaluatie van wereldoriëntatie die te weinig is afgestemd op de leerplandoelen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De concretisering en integratie van het GOK-beleid in de zorgwerking.
- De onduidelijkheid over de hulp van de zorgleerkracht in de begeleiding van kinderen met extra noden.
- De geringe ondersteuning van kinderen met technische leesmoeilijkheden.
- De rapportering over de ICT-vaardigheden.
- De beschrijvende beoordelingen in het leerlingenrapport.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De geringe systematiek van de interne kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Voor het lager onderwijs: de realisatie van alle leerplandoelen wereldoriëntatie.

Wat betreft de regelgeving:

- De bepalingen in de omzendbrief 'het gelijke onderwijskansenbeleid in het basisonderwijs' (BaO/2006/01) strikt naleven.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs.

BEPERKT GUNSTIG

Lager onderwijs

omwille van onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen of nastreven van de attitudinale eindtermen voor wereldoriëntatie

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 februari 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geredimeerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Hendrik D'Hulster

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: